

Stavovi mladih turista o razvoju agroturizma na primjeru Koprivničko-križevačke županije
Young Tourists' Attitudes towards the Development of Agritourism on the Example of Koprivnica-Križevci County

¹doc.dr.sc. Dejan Tubić, prof.struč.stud., ²Tena Knežević (studentica), ³Martina Kovačević, univ.mag.oec. (asistent)

^{1,2,3}Veleučilište u Virovitici, Matije Gupca 78, 33 000 Virovitica, Republika Hrvatska
e-mail: ¹dejan.tubic@vuv.hr, ²tena.knezevic@vuv.hr, ³martina.kovacevic@vuv.hr

Sažetak: *Negativnim učincima masovnog turizma javlja se potreba za specifičnim oblicima turizma, među kojima se nalazi i ruralni turizam. U radu je prikazana terminologija i razdioba pojmova ruralni turizam, seoski turizam i agroturizam. Posebna pažnja usmjerena je na trenutačno stanje agroturizma u Koprivničko-križevačkoj županiji. Empirijski dio rada analizira stavove mladih turista o agroturizmu u spomenutoj županiji s ciljem stvaranja uvida u njihova stajališta i očekivanja. Istraživanje je provedeno uz pomoć anketnog upitnika na uzorku od 30 ispitanika starosne dobi do 30 godina. Uz pomoć empirijskoga istraživanja prikupljeni su relevantni podaci o stajalištu mladih osoba i korišteni su kao osnova za dublje razumijevanje njihovih potreba i očekivanja. Provedenim empirijskim istraživanjem ustanovilo se kako Koprivničko – križevačka županija ima potencijala za razvoj agroturizma, ali postoji potreba za intenzivnijim naporima u promociji, investicijama i prilagodbama turističke ponude kako bi se privukli mladi turisti. Rad je rezultat iznesenih teorijskih i empirijskih spoznaja nastalih iz završnog rada studentice pod nazivom „Agroturizam Koprivničko-križevačke županije“.*

Ključne riječi: *ruralni turizam, agroturizam, Koprivničko-križevačka županija, perspektiva mladih, razvoj agroturizma*

Abstract: *The negative impact of mass tourism has led to a growing need for specific types of tourism, including rural tourism. The paper analyzes the terminology and presents semantic division of the terms 'rural tourism', 'village tourism' and 'agritourism'. Special attention is paid*

to the current state of agritourism in Koprivnica-Križevci County. The empirical part of the paper analyzes the attitudes of young tourists towards agritourism in the abovementioned county, with the aim of creating an insight into their viewpoints and expectations. The research was conducted using a questionnaire on a sample of 30 respondents who were up to 30 years of age. Relevant data on the viewpoints of young people were collected through empirical research and used as a basis for a deeper understanding of their needs and expectations. The conducted empirical research established that Koprivnica-Križevci County has potential for the development of agritourism, but there is a need for more intensive efforts in promotion, investments and adjustments to the tourism offer in order to attract young tourists. The paper is the result of presented theoretical and empirical findings stemming from a student's undergraduate thesis entitled "Agritourism of Koprivnica-Križevci County".

Keywords: *agritourism, attitudes of young tourists, development of agritourism, Koprivnica-Križevci County, rural tourism,*

1. Uvod

Ruralni turizam važan je dio turističke industrije. Ističe autentičnost ruralnoga prostora i privlači posjetitelje koji žele pobjeći od urbane sredine. Ovaj oblik turizma naglašava prirodne ljepote, kulturu i lokalnu tradiciju te nudi izniman doživljaj daleko od užurbanosti svakodnevnoga života. Također, agroturizam zauzima posebno mjesto u okviru ruralnoga turizma. Agroturizam je usmjeren na interakciju s poljoprivrednim aktivnostima i ruralnim načinom života, nudeći posjetiteljima autentičan uvid u poljoprivrednu zajednicu. Ovaj oblik turizma omogućuje turistima sudjelovanje u radu gospodarstava, kušanje lokalnih proizvoda i interakciju s lokalnom zajednicom. Istraživačkim pristupom dati će se smjernice za potrebna poboljšanja u vidu promocije i prilagodbe turističke ponude s ciljem privlačenja mladih turista u ruralna područja Koprivničko-križevačke županije¹.

2. Terminologija ruralnog turizma i agroturizam KKŽ

Jedan od najutjecajnijih pokušaja definiranja ruralnoga turizma prema Dashper (2014) obrazložio je OECD u suradnji s utjecajnim autorom Bernardom Laneom (1994). Ova definicija opisuje ruralni turizam kao diskretnu aktivnost s posebnim karakteristikama poput opsega područja, lokacije i samoga značaja ovakve vrste turizma. Prema definiciji Vijeća Europe iz

---

¹ U daljnjem tekstu KKŽ

1986. godine, ruralni turizam obuhvaća sve aktivnosti unutar ruralnih regija, ne ograničavajući se samo na one koje bi se svrstale kao farmerski ili agroturizam (Demonja i Ružić, 2010). Thompson (2004) definira ruralni turizam kao višedimenzionalni raspon poljoprivrednih aktivnosti te obuhvaća razne sadržaje boravka i lokalnu gastronomiju pa sve do aktivnosti koje su vezane uz kulturnu i povijesnu baštinu. Nadalje, u Enciklopediji turizma, Jafari (2000) naglašava kako se ruralni turizam definira kao dio cjelokupne ponude u kojoj je selo, kao glavni atribut, privlačno gradskom stanovništvu zbog brojnih motiva poput rekreacije i dokoličarstva. Također, važno je naglasiti kako je ruralni prostor u širem smislu, a ruralno područje u užem smislu temelj za razvoj ruralnoga turizma jer je ruralni turizam određen značajkama ruralnoga prostora, odnosno područja (Tubić, 2019). Tubić (2019) govori kako problematika određivanja definicije ruralnoga turizma potječe iz problema u definiranju samoga ruralnoga prostora ili ruralnoga područja. Paige i Conell (2006) naglašava kako glavna definicija koja se koristi za opisivanje ruralnoga područja ne postoji zbog složene, višedimenzionalne i dinamične naravi ruralnoga turizma.

Terminologija ruralnoga turizma obuhvaća različita gledišta ovoga segmenta turizma, uključujući ruralni prostor, seoski turizam te agroturizam. Kroz razumijevanje terminologije ruralnoga turizma, mogu se bolje razumjeti njegovi ciljevi, potencijali i izazovi te pridonijeti razvoju održivih turističkih destinacija u ruralnim područjima. Kako bi se pojam ruralnoga turizma bolje razumio, potrebno je znati ključnu razdiobu pojmova ruralnoga turizma. Razdioba se odnosi se na tri ključna pojma u turizmu, a to su ruralni turizam, seoski turizam i agroturizam (Tubić, 2019). Seoski turizam je sinonim za ruralni turizam s obzirom da može biti primarna djelatnost, širok je pojam te se odnosi na sve aktivnosti na selu i bazira se na seoskom ugođaju. Suprotno tome pojam agroturizam predstavlja najuži pojam pa ne može biti primarna djelatnost već samo sekundarna i odnosi se na sve aktivnosti na poljoprivrednom seljačkom gospodarstvu (Tubić, 2019). Također, Maetzold (2002) definira agroturizam kao poduzetničku djelatnost, to jest kao aktivnosti koje posjetitelji povezuju s poljoprivredom i proizvodima koji nastaju kroz poljoprivredu. Agroturizam je ujedno i oblik turizma koji koristi farmu kao glavni izvor aktivnosti za posjetitelje (Sasu i Epuran, 2016).

KKŽ nalazi se u sjeverozapadnoj Hrvatskoj te obuhvaća prostor Koprivnice, Križevaca i Đurđevca. Prema Svržnjak i sur. (2017) u ovoj županiji mjere razvoja ruralnoga turizma postepeno se razvijaju svaki dan, te se mjere razvoja prihvaćaju od strane brojnih investitora, ali tako i ruralnih turista. Turistička seljačka gospodarstva predstavljena su kao smještaj koji

dočarava tradicionalan način života (Kantar, 2016). Ista autorica navodi da se na području KKŽ 2016. godine moglo pronaći 17 smještajnih objekata, a najviše ih je bilo u gradu Koprivnici (8), zatim u Križevcima (5) te u Đurđevcu (4). Od toga svega najviše je bilo hotela (7), nakon toga seoskih turističkih gospodarstava (6) pa onda svih ostalih smještajnih objekata. Što se tiče turističke ponude županije, turistička seljačka gospodarstva postala su velik trend 2016. godine te su se mogla pronaći u okolici gradova (Koprivnice, Križevaca i Đurđevca). Prema podacima Turističke zajednice KKŽ koji su navedeni u planu razvoja od 2021. do 2027. godine u županiji je zabilježen 61 objekt koji pruža usluge smještaja te ukupan broj ležajeva je 1.096. Struktura ovih smještajnih kapaciteta prema vrsti može se rasporediti na sedam hotela, hostel, dva kampa, osam objekata na OPG-ima, odnosno na seljačkim domaćinstvima koja se vežu uz agroturizam, objekata u domaćinstvu ima 24, zatim jedan planinarski dom te dva lovačka doma, kuće, stan za odmor, ali i sobe za iznajmljivanje².

3. Empirijsko istraživanje: stavovi o razvoju agroturizma u KKŽ

Glavni cilj istraživanja je razumjeti kako mladi ljudi percipiraju razvoj agroturizma u KKŽ. Kako bi se postigao ovaj cilj, provedeno je istraživanje kako bi se bolje razumjeli stavovi i interesi ispitanika te kako bi se dali prijedlozi za unapređenje agroturizma. Ovim istraživanjem želi se ukazati na potencijal ove regije za razvoj agroturizma i žele se pružiti relevantne informacije za donošenje odluka u vezi s njegovim budućim razvojem.

3.1. Metodološki okvir

Za potrebe istraživanja kreiran je anketni upitnik od ukupno 12 pitanja otvorenoga i zatvorenoga tipa, podijeljenih u 3 tematske cjeline: socio-demografske karakteristike ispitanika, stavovi o agroturizmu unutar županije i preferencije/interesi ispitanika. Deskriptivnom analizom pojašnjeni su rezultati istraživanja kroz raspravu.

3.2. Rezultati i rasprava istraživanja

Prosječnoga ispitanika čini ženska osoba, starosti od 20-25 godina, dolazi iz KKŽ i završene je srednje stručne spreme. Većina ispitanika (90 %) izjasnila se kako je već posjetila KKŽ te kao glavne motive putovanja navode posjet obitelji i prijateljima (66,7 %), odmor i razonodu (60 %), poslovne razloge (33,3 %), dok su zdravstveni i religijski motivi najmanje zastupljeni

---

² Plan razvoja Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2021.-2027., <https://kckzz.hr/hr/svi-dokumenti/oglasna-ploca/gospodarstvo/1088-2022-02-16-7-plan-razvoja-kkz-2021-2027/file> (31.7.2023.)

(13,3 %). Ovi različiti motivi putovanja odražavaju raznolikost interesa i potreba ispitanika u vezi s ovom županijom.

Većina ispitanika (76,6 %) nije upoznata s turističkom ponudom KKŽ.

Na pitanje "Jeste li posjetili neki agroturistički objekt u KKŽ, ako jeste koji?", ispitanici su najčešće naveli agroturistički objekt Seoski turizam Rakić koji se nalazi u okolici grada Križevaca, Etnokuću obitelji Karlovčan i OPG Ljiljana Kandučar koji se nalaze u gradu Đurđevcu.

Većina ispitanika, značajnih 73,3 %, izražava optimizam i vjeruje da ova županija ima mogućnosti za još veći razvoj agroturizma. Ovaj pozitivan stav sugerira da većina ispitanika vidi resurse i potencijal regije koji se mogu iskoristiti za privlačenje turista i razvoj agroturističkih aktivnosti. Unatoč tome, važno je napomenuti da 10 % ispitanika izražava skeptičan stav, smatrajući da potencijal nije dovoljno izražen za daljnji rast i razvoj agroturizma. Ovaj manji postotak negativnih stavova može ukazivati na potrebu za boljom promocijom ili dodatnim naporima kako bi se ostvario razvojni potencijal agroturizma u županiji. S druge strane, 16,7 % ispitanika nije donijelo čvrst stav o ovom pitanju. Njihova nesigurnost može ukazivati na potrebu za daljnjim istraživanjima i razmatranjima kako bi se bolje razumjelo mišljenje i perspektiva o razvoju agroturizma u ovoj regiji. U konačnici, analiza ovih stavova pomoći će donositeljima odluka i lokalnim vlastima bolje razumjeti potrebe i preferencije zajednice u vezi s agroturizmom te oblikovati strategije za njegov daljnji razvoj. Nadalje, u nastavku se prikazuju tvrdnje iz Likertove ljestvice, pomoću koje su ispitanici izrazili svoje stavove prema zadanim tvrdnjama koristeći se pet stupnjeva mogućih odgovora, koji su rangirani od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem).

1. *Tvrdnja: Područje KKŽ prepoznato je kao ruralna turistička destinacija* - Ispitanici su dali prosječnu ocjenu od 2.77 za ovu tvrdnju, što sugerira da postoji nešto niža percepcija o Koprivničko-križevačkoj županiji kao ruralnoj turističkoj destinaciji.
2. *Tvrdnja: Lokalno stanovništvo i lokalna vlast na ovom području dobro je informirana i pridonosi razvoju ruralnoga ili agroturizma* - ova tvrdnja dobila je prosječnu ocjenu od 2.5, ukazujući na prosječan stav ispitanika prema informiranosti i doprinosu lokalnih aktera ruralnom turizmu.
3. *Tvrdnja: Mislim da se ruralni turizam ili agroturizam dovoljno promovira na stranicama turističkih zajednica* - rezultati pokazuju da ispitanici ocjenjuju promociju ruralnog turizma

na stranicama turističkih zajednica nižom ocjenom od 2.5, ukazujući na potrebu za poboljšanjem promocije.

4. *Tvrdnja: Poduzetnici su na ovom području usmjereni na unaprjeđenje turizma* - ispitanici su prosječno ocijenili poduzetnike na području Koprivničko-križevačke županije s ocjenom od 2.7, što ukazuje na neutralan stav prema njihovoj usmjerenosti na unaprjeđenje turizma.
5. *Tvrdnja: Mislim da agroturistički objekti imaju prilagođenu ponudu za mlade* - ova tvrdnja dobila je prosječnu ocjenu od 2.5, što sugerira potrebu za poboljšanjem prilagođene ponude agroturističkih objekata za mlade.
6. *Tvrdnja: Mislim da područje KKŽ ima razvijenu infrastrukturu za razvoj ovakvoga oblika turizma* - ispitanici su prosječno ocijenili infrastrukturu za razvoj ruralnoga turizma s ocjenom od 3.07, ukazujući na relativno pozitivan stav prema dostupnosti infrastrukture.
7. *Tvrdnja: Mislim da područje KKŽ posjeduje privlačne faktore za mladu populaciju* - rezultati sugeriraju da ispitanici prepoznaju privlačne faktore za mladu populaciju s prosječnom ocjenom od 3.1.
8. *Tvrdnja: Mislim da je ponuda ruralnoga, odnosno agroturizma u Koprivničko-križevačkoj županiji bogata* - ispitanici su prosječno ocijenili bogatstvo ponude ruralnog i agroturističkoga sektora u županiji s ocjenom 2.97.
9. *Tvrdnja: Posjetio/la bih KKŽ isključivo zbog ponude agroturističkih imanja* - ispitanici su dali prosječnu ocjenu od 2.93 za tvrdnju da bi posjetili KKŽ isključivo zbog ponude agroturističkih imanja. Ova ocjena ukazuje na potencijalno značajan utjecaj agroturizma na privlačnost ovog područja.
10. *Tvrdnja: Mislim da bi mladi poduzetnici pridonijeli razvoju agroturizma, ali i turizma općenito na području Koprivničko-križevačke županije* - na kraju, tvrdnja o podršci mladim poduzetnicima u razvoju agroturizma i turizma općenito dobila je najvišu prosječnu ocjenu od 4.13, ukazujući na snažnu podršku ispitanika za ovu inicijativu.

U konačnici, ovi rezultati sugeriraju da postoji snažna podrška od ispitanika za razvoj ruralnoga turizma i agroturizma u KKŽ, ali također ukazuju na potrebu za poboljšanjem promocije, prilagođenosti ponude, i informiranosti lokalnih aktera. Također, podrška mladim poduzetnicima čini se ključnom za daljnji razvoj agroturizma na ovom području.

Po pitanju stavova ispitanika o nedostacima koji utječu na razvoj agroturizma u KKŽ,

izjašnjavaju se kako slijedi: 63,3 % ispitanika smatra da je slaba promocija ključni nedostatak u razvoju agroturizma u županiji, 63,3 % ispitanika ističe nedostatak interesa i angažmana u turističkom sektoru kao prepreku razvoju agroturizma, 56,7 % ispitanika naglašava nedostatak financijskih resursa kao još jedan značajan izazov, 26,7 % ispitanika primjećuje da nerazvijena prometna povezanost i infrastruktura predstavljaju prepreku razvoju agroturizma, 3,3 % ispitanika ističe nezainteresiranost mladih kao jedan od nedostataka u agroturističkom sektoru. Ovi rezultati ukazuju na raznovrsnost percipiranih nedostataka u razvoju agroturizma u KKŽ, pri čemu istraživanje daje važan uvid u aspekte koji bi trebali biti adresirani kako bi se unaprijedila agroturistička ponuda i privuklo više posjetitelja.

Posljednje pitanje u anketi, koje se odnosi na dodatne aktivnosti ili usluge koje bi agroturistički objekti trebali uvesti kako bi privukli mladu populaciju, pružilo je bogat izvor informacija o preferencijama i interesima ispitanika. Odgovori obuhvaćaju različite aspekte agroturizma usmjerenoga na privlačenje mladih posjetitelja: organizirane zabave, aktivnosti poput paintballa i jahanja, te dodatne sadržaje prilagođene mladima poput sudjelovanja u proizvodnji vina i animacije za mlade. Također, istaknuli su važnost promocije agroturističkih objekata među mladima kako bi se povećao njihov interes za ovakav oblik turizma.

4. Zaključak

Rad pruža sveobuhvatan pregled ruralnoga turizma, fokusirajući se na njegove različite segmente i oblike te potvrđuje ključnu ulogu ovoga sektora u razvoju turističke industrije. Analiza terminologije pridonosi dubljem razumijevanju raznolikosti ovoga fenomena. Analiza agroturizma, posebice unutar KKŽ, ističe potencijal ovoga sektora za ekonomski rast i obogaćivanje ruralnih područja. Uočene su pozitivne perspektive mladih o agroturizmu, ukazujući na interes za daljnji razvoj. Međutim, identificirani su izazovi, poput nedostatka promocije i financijskih sredstava, koji zahtijevaju jače marketinške napore, investicije za potpuni iskorak u razvoju agroturizma te prilagodbu turističke ponude mlađim segmentima. Mladi predstavljaju ključnu ciljnu skupinu koja može pridonijeti inovacijama i revitalizaciji agroturizma. U tom smislu, preporuke za buduća istraživanja idu u smjeru istraživanja većega uzorka, istraživanju stavova od strane ponude o prilagođenosti mlađem segmentu, istraživanja namjere uvođenja inovacija na agroturističkom imanju prilagođenih mlađim dobnim skupinama te istraživanja unutar drugih županija.

Literatura

1. Dashper, K. (2014): *Rural Tourism: An International Perspective*, Newcastle upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing
2. Demonja, D., Ružić, P. (2010): *Ruralni turizam u Hrvatskoj s hrvatskim primjerima dobre prakse i europskim iskustvima*, Zagreb, Meridijani
3. Jafari, J. (2000): *Encyclopedia of Tourism*, 1st Edition, London, Routledge
4. Kantar, S. (2016): *Razvoj održivoga ruralnog turizma: Potencijal Koprivničko-križevačke županije*, Doktorska disertacija, Zagreb, Filozofski fakultet, <https://core.ac.uk/reader/299371670> (31.7.2023.)
5. Lane, B. (1994): „What is rural tourism?“, *Journal of Sustainable Tourism*, vol. 2 (1-2), 7-21
6. Maetzold, J.A. (2002): *Nature – Based Tourism & Agritourism Trends: Unlimited Opportunities Future Farms 2002*, Norman, Oklahoma
7. Paige, J.S., Connell, J. (2006): *Tourism: A Modern Synthesis*, Second Edition, London, Thomson Learning
8. Plan razvoja Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2021.-2027., <https://kckzz.hr/hr/svi-dokumenti/oglasna-ploca/gospodarstvo/1088-2022-02-16-7-plan-razvoja-kkz-2021-2027/file> (31.7.2023.)
9. Sasu, K.A., Epuran, G. (2016): „An overview of the new trends in rural tourism“, *Bulletin of the Transilvania University of Brasov Series V, Economic Sciences*, Vol. 9 (2), 119-126
10. Svržnjak, K., Šarić, M., Kantar, S., Jerčinović, S. (2017): *Obilježja ponude ruralnog turizma dalmatinskih turističkih regija*, *Agroeconomia Croatica*, Vol. 7 (1), 117-125
11. Thompson, C.S. (2004): „Host produced rural tourism: Towa's Tokyo Antenna Shop“, *Annals of Tourism Research*, Vol. 31 (3), 580-600
12. Tubić, D. (2019): *Ruralni turizam: od teorije do empirije*, Virovitica, Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici